Minister
Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DIP-IX.054.4.2025
Warszawa, 27 października 2025 r.

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Janusza Pęcherza podczas 42. posiedzenia Senatu RP w dniu 25 września br.

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do przedstawionego przez Kancelarię Senatu oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Janusza Pęcherza podczas 42. posiedzenia Senatu RP w dniu 25 września br., przesyłam odpowiedź na ww. oświadczenie.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii, współpracuje obecnie aktywnie z przedstawicielami przemysłu lotniczego nad przyjęciem ostatecznego brzemienia Kontraktu Branżowego dla polskiego przemysłu lotniczego.

Kontrakt Branżowy to mechanizm wynikający ze Strategii Produktywności 2030, będący swego rodzaju umową zawieraną pomiędzy Rządem, a reprezentatywnymi przedstawicielami danej gałęzi przemysłu, gdzie strony zobowiążą się do działań, które są odpowiedzią na bariery napotykane przez przemysł i wpisują się w strategię rozwoju polskiej gospodarki. Korzyścią dla branży jest zaprojektowanie działań sektora publicznego, dopasowanych do konkretnych potrzeb danego sektora, które mogą nie być dostatecznie dobrze zaspokajane w ramach polityk horyzontalnych. Prace nad kontraktem mają posłużyć również samoorganizacji branży i wspólnej refleksji nad jej potrzebami, a także zachęcić do współpracy biznesowej, nastawionej na długofalowy rozwój.

Prace nad projektem kontraktu trwają od 2022 r. W kwietniu 2024 r. przedstawiciele branży lotniczej (Stowarzyszenie Polskiego Przemysłu Lotniczego oraz Stowarzyszanie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego „Dolina Lotnicza") przedstawili MRiT obecną wersję – powstałą w wyniku dotychczasowych dyskusji w ramach grup roboczych i spotkań bilateralnych - Kontraktu Branżowego oraz Agendy badawczej.

Koordynacja prac skupiona jest w 4 obszarach / grupach roboczych:

1. OBSZAR B+R+I:

Proponowane przez branżę działania w obszarze prac przemysłowych oraz badawczo-rozwojowych zostały przedstawione w dokumencie – Agenda Badawcza Kontraktu Branżowego Przemysłu Lotniczego (Agenda Badawcza), które dotyczą w szczególności 4 filarów:

+48 222 500 123
kancelaria@mrit.gov.pl
gov.pl/rozwoj-technologia

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa
Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Filar A: Nowe/ulepszone statki powietrzne,

Filar B: Nowe/ulepszone niskoemisyjne napędy lotnicze,

Filar C: Nowe materiały, zaawansowane technologie projektowania i wytwarzania,

Filar D: Technologie dla bezzałogowych statków powietrznych.

2. OBSZAR KAPITAŁ LUDZKI

Główne zadania – wypracowanie skutecznej strategii budowania i utrzymywania atrakcyjności zaawansowanych stanowisk pracy. W najbliższych latach sektor będzie potrzebował tysięcy specjalistów z zakresu: projektowania i budowy silników, awioniki, statków powietrznych, inżynierii materiałowej i mechaniki lotniczej, nowoczesnych technologii, w tym szerokorozumianej transformacji cyfrowej. Dlatego też zadania grupy roboczej koncentrują się w szczególności na poniższych działaniach:

Działanie 1: Kreowanie postaw w kierunku zainteresowania przedmiotami ścisłymi, technicznymi, nowoczesnymi technologiami i lotnictwem, od wczesnego etapu edukacji

Działanie 2: Lepsze dopasowanie profilu absolwenta szkoły średniej i wyższej do potrzeb gospodarki i potrzeb przemysłu lotniczego

Działanie 3: Diagnozowanie zapotrzebowania na zawody w branży oraz luk kompetencyjnych

Działanie 4: Zmiana profilu kompetencyjnego pracowników, podnoszenie kompetencji pracowników w obszarach kompetencji kluczowych i kompetencji przyszłości dla branży lotniczej.

3. OBSZAR ZIELONY ŁAD / GOZ

Zagadnienia związane z transformacją klimatyczną zostały zamknięte w dwóch obszarach Kontraktu Branżowego. Pierwszy obszar to opracowanie i rozwój nowych innowacyjnych niskoemisyjnych technologii i produktów. Stanowi on przedmiot części Badania i rozwój oraz powiązanej z nim Agendy Badawczej. Drugi obejmuje działania związane z wdrażaniem rozwiązań z obszaru przyjaznych dla środowiska technologii, wzrostu efektywności energetycznej firm, procesów, przystosowania do zmian klimatu i wytwarzania produktów. Ten drugi obszar stanowi przedmiot pracy grupy roboczej ZIELONY ŁAD / GOZ.

Realizacja wyzwań związanych z transformacją klimatyczną wymaga podjęcia działań niezbędnych do doskonalenia procesów realizowanych wewnątrz firm mających na celu:

- optymalizację zużycia mediów (Cel nr 1) oraz

- racjonalizację gospodarowania zasobami naturalnymi i budowę sektora opartego na technologiach niskoemisyjnych i bezpiecznych dla środowiska (Cel nr 2).

Prace grupy koncentrują się na działaniach:

Działanie 1: Poprawa efektywności energetycznej infrastruktury przedsiębiorstw sektora lotniczego

Działanie 2: Zwiększenie udziału czystej energii w procesach produkcyjnych i infrastrukturze

Działanie 3: Obniżenie zużycia surowców

Działanie 4: „Zazielenienie” zużywanych surowców.

4. OBSZAR CYFRYZACJA / PRZEMYSŁ 4.0

Cyfryzacja i robotyzacja są kluczowymi warunkami rozwoju przemysłu, w którym istotną rolę odgrywa niezawodność produkcji i produktu oraz bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i użytkowników końcowych wyrobu. Stąd wysoki poziom zainteresowania i skłonność do zwiększenia intensywności inwestycji w technologie z obszaru transformacji cyfrowej wykazują także firmy z branży sektora przemysłu lotniczego. Zakłada się, że cyfryzacja przedsiębiorstw sektora przemysłu lotniczego powinna skupiać się na czterech głównych filarach:

Działanie 1: Opracowanie strategii innowacji cyfrowych

Działanie 2: Wdrażanie procesów cyfrowych

Działanie 3: Automatyzacja i robotyzacja

Działanie 4: Stworzenie ekosystemu i kultury cyfrowej.

Aktualnie projekt Kontraktu branżowego dla przemysłu lotniczego znajduje się na etapie uzgodnień między przedstawicielami branży i administracji. Kolejnym krokiem będzie uzyskanie przez MFiG decyzji politycznych poszczególnych ministrów, co do akceptacji proponowanych w Kontrakcie rozwiązań. Zgoda dotyczy resortów MFiPR, MNiSW, MRPiPS, MKiŚ. Po ww. uzgodnieniach będzie możliwe przygotowanie ostatecznej wersji Kontraktu w celu przekazania jej do podpisu ministrom i uruchomienie stosownych działań.

Odnosząc się do kwestii podniesionych w oświadczeniu Pana Senatora związanych z instrumentem STEP (ang. *Strategic Technologies for Europe Platform*) stanowiącym inicjatywę Unii Europejskiej ustanowiona na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. należy podkreślić, iż STEP ma na celu wzmocnienie pozycji Europy na arenie międzynarodowej, zwiększenie jej konkurencyjności i odporności na wyzwania globalne, takie jak kryzysy klimatyczne czy geopolityczne.

Dokonana przez MRiT analiza inicjatywy STEP wskazuje na możliwość wsparcia przykładowych obszarów z branży lotniczej:

• autonomiczne pojazdy załogowe i bezzałogowe mogą być wspierane w ramach kategorii „Robotyka i systemy autonomiczne” w sektorze technologii cyfrowych. Obejmuje to technologie rojowe, precyzyjne systemy sterowane przez roboty oraz systemy oparte na sztucznej inteligencji,

• technologie takie jak napęd wiatrowy i elektryczny dla transportu (w tym samolotów), zrównoważone paliwa alternatywne dla lotnictwa oraz zaawansowane materiały, technologie produkcji i recyklingu są objęte kategorią „Technologie czyste i zasobooszczędne”,

Komisja Europejska podkreśla, że wsparcie w ramach Inicjatywy STEP jest uzależnione od spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu (UE) 2024/795 ws. STEP i komunikacie Komisji C/2024/3209 Wytyczne dot. niektórych przepisów rozporządzenia UE 2024/795 ws. STEP, a także nie obejmuje etapu wdrażania ani instalacji technologii dostępnych komercyjnie na rynku.

Według Komisji Europejskiej podejście, zgodnie z którym o zgodności z Inicjatywą STEP decyduje nie przeznaczenie technologii (tj. obszar jej zastosowania), ale to, czy projekt dotyczy rozwoju lub produkcji technologii ujętej jako priorytetowa w wykazie obszarów technologicznych STEP.

W przedmiocie stanowiska w sprawie możliwości wspierania projektów STEP realizowanych przez przedsiębiorstwa kontrolowane przez podmioty ze Stanów Zjednoczonych, rozporządzenie STEP nie zawiera szczegółowych przepisów prawnych w tej sprawie i nie nakłada ograniczeń w tym zakresie. Jednakże, biorąc pod uwagę nadrzędny cel programu STEP, jakim jest ograniczenie zależności strategicznych, w opinii Komisji Europejskiej wsparcie dla takich przedsiębiorstw mogłoby być poddane dokładnej ocenie i ograniczone. Ostatecznie decyzję o wsparciu takich projektów Komisja Europejska pozostawia organom zarządzającym, odpowiedzialnym za wybór operacji spełniających warunki programu STEP, ponieważ finansowanie przedsiębiorstwa z państwa trzeciego mogłoby pogłębić zależność UE.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Komisji Europejskiej, opinia dotycząca możliwości wspierania projektów STEP realizowanych przez przedsiębiorstwa kontrolowane przez podmioty ze Stanów Zjednoczonych jest zgodna z regulacjami dotyczącymi STEP.

Po konsultacjach z zespołami prawnymi i audytowymi DG REGIO oraz audytorami ds. spójności KE, Komisja Europejska potwierdza, że w rozporządzeniu (UE) 2021/1060 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, nie ma podstaw prawnych do wykluczania wnioskodawców/beneficjentów ze względu na ich lokalizację. Niemniej jednak, obowiązkiem Państwa Członkowskiego/Instytucji Zarządzającej jest ustalenie kryteriów wyboru zgodnie z art. 73, które zapewniają osiągnięcie celów programu.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu UE oraz Rady UE (UE) 2024/795 w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz (UE) 2024/795 w sprawie ustanowienia wspólnych przepisów dot. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, nie ma problemów z kwalifikowalnością przedsiębiorstw spoza UE zarejestrowanych w krajowym rejestrze przedsiębiorstw. Kwestia ta podlega przepisom Programu i przepisom krajowym, które mogą wprowadzać takie zasady/kryteria wyboru i ograniczenia w celu osiągnięcia celów programu.

Celem pełnego doprecyzowania zagadnień wskazanych w Oświadczeniu Pana Senatora w zakresie kwestii związanych z możliwościami skorzystania z programów / funduszy europejskich przez podmioty, których struktura właścicielska bądź też nadzorcza powiązana jest z państwami trzecimi, niebędącymi członkami Unii Europejskiej, MRiT zwróciło się do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w swojej odpowiedzi (pismo z dnia 15 października 2025 r. nr pisma: DIR-WPN.81.4.2025.EM) potwierdziło uczestnictwo w pracach nad projektem „Kontraktu branżowego dla sektora przemysłu lotniczego – Zrównoważone Lotnictwo". MNiSW poinformowało, że zwróciło się do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o opracowanie propozycji programu finansującego projekty badawczo-rozwojowe na poziomach TRL 3–6, z określoną agendą badawczą dla sektora lotniczego. Założenia programu zostały skonsultowane z Ministerstwem Rozwoju i Technologii.

Pismem z dnia 2 kwietnia 2025 r. Wiceminister Rozwoju i Technologii Michał Jaros wskazał jako właściwe rozwiązanie utworzenie pięcioletniego programu strategicznego o wysokim budżecie, zgodnego z polityką naukową i innowacyjną państwa, z możliwością jego przedłużenia na kolejną perspektywę czasową.

Pismem z dnia 20 sierpnia 2025 r. Dyrektor NCBR poinformował MNiSW o współpracy z Departamentem Innowacji i Polityki Przemysłowej MRiT w zakresie przygotowania dokumentacji programu. Zgodnie z procedurami NCBR, przed uruchomieniem programu konieczne jest opracowanie tzw. fiszki programowej, która będzie stanowiła podstawę dalszych prac koncepcyjnych.

We wrześniu MRiT zgłosiło do NCBiR propozycję nowego programu, którego głównym celem będzie zwiększenie konkurencyjności krajowego sektora przemysłu lotniczego poprzez zastosowanie wyników badań naukowych.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej poinformowało w piśmie z dnia 21 października 2025 r. (znak pisma DIR-III.6910.151.2025.ŁM), iż fundusze unijne w ramach perspektywy finansowej 2021–2027 współfinansują projekty badawczo-rozwojowe oraz innowacyjne realizowane przez przedsiębiorstwa, w tym przez podmioty z sektora lotniczego. Przedsiębiorcy mogą ubiegać się o wsparcie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027 (FENG), w szczególności w działaniu 01.01 „Ścieżka SMART". Działanie to stanowi główny instrument wsparcia projektów B+R+I i umożliwia realizację przedsięwzięć obejmujących moduły tematyczne, takie jak: badania i rozwój, wdrożenie innowacji oraz rozwój infrastruktury badawczej. Część modułów ma charakter obowiązkowy, a część – fakultatywny, co pozwala przedsiębiorcom dostosować zakres projektu do indywidualnych potrzeb rozwojowych.

Projekty mogą być realizowane zarówno samodzielnie przez przedsiębiorstwa, jak i w ramach konsorcjów z udziałem innych firm lub jednostek naukowych. Tematyka projektów powinna pozostawać w zgodzie z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami (KIS), np. KIS 6 „Transport przyjazny środowisku", właściwą dla sektora lotniczego.

MFiPR poinformowało, iż branża lotnicza korzysta już z instrumentu „Ścieżka SMART", czego przykładem są projekty realizowane przez m.in. UTC Aerospace Systems Wrocław Sp. z o.o., Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o. oraz Consolidated Precision Products Poland Sp. z o.o., które uzyskały wsparcie w ramach naboru FENG.01.01-IP.01-001/24. W harmonogramie Programu FENG przewidziano kolejne nabory w 2026 r., co zapewnia ciągłość dostępu do środków na finansowanie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej.

Zgodnie z informacjami z MFiPR dodatkowe możliwości wsparcia przedsiębiorstw oferuje nowy priorytet 5 Programu FENG – „Wsparcie projektów realizujących cele inicjatywy STEP". Nabory wniosków w tym zakresie są prowadzone przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), zgodnie z kryteriami wyboru przyjętymi przez Komitet Monitorujący FENG i harmonogramem naborów. Zasady realizacji naborów w priorytecie 5 uwzględniają wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące inicjatywy STEP, w tym rekomendacje ograniczające udział podmiotów z państw trzecich (np. USA czy Kanady) w ubieganiu się o wsparcie.

Rozwiązanie to zostało przyjęte w wyniku uzgodnień między Instytucją Zarządzającą FENG a Komisją Europejską (DG Budget) i ma na celu ochronę strategicznych interesów oraz niezależności technologicznej Unii Europejskiej. Komisja Europejska wskazała, że decyzja

o wprowadzeniu takich ograniczeń należy do państw członkowskich, przy czym rekomenduje się ich stosowanie w kontekście ochrony technologii krytycznych. Uzasadnienie dla tego podejścia znajduje się również w dokumentach strategicznych UE, takich jak *Roadmap on Critical Technologies for Security and Defence* (COM(2022) 61 final), w którym podkreślono potrzebę utrzymania przez UE pozycji lidera technologicznego i ograniczania zależności w obszarach strategicznych, oraz w *Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Gospodarczego* (JOIN/2023/20 final), gdzie wskazano możliwość wykluczania niektórych podmiotów z państw trzecich z udziału w projektach badawczo-innowacyjnych finansowanych przez UE w celu ochrony strategicznych aktywów i bezpieczeństwa Unii.

Podobne podejście stosowane jest również w programie Horyzont Europa (HE), w którym – mimo otwartości na współpracę międzynarodową – w uzasadnionych przypadkach ogranicza się udział podmiotów spoza UE, EOG i Szwajcarii w projektach o znaczeniu strategicznym.

W opinii Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w świetle celów inicjatywy STEP oraz aktualnych tendencji w zakresie ochrony technologii krytycznych, wprowadzone rozwiązania są uzasadnione i zgodne z interesem Polski oraz Unii Europejskiej. Mają one na celu zwiększenie niezależności technologicznej UE oraz zabezpieczenie realizacji celów w obszarze przewagi technologicznej i bezpieczeństwa.

MFiPR podkreśla, że ograniczenia dotyczą wyłącznie naborów prowadzonych w ramach inicjatywy STEP. Pozostałe konkursy Programu FENG pozostają otwarte dla wszystkich przedsiębiorstw, w tym dla podmiotów niekwalifikujących się do udziału w STEP, co gwarantuje dalszy szeroki dostęp do środków na projekty badawczo-rozwojowe i innowacyjne.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Jaros

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii

+48 222 500 123
kancelaria@mrit.gov.pl
gov.pl/rozwoj-technologia

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa
Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Klauzula informacyjna, w związku ze złożeniem oświadczenia

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO", informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Finansów i Gospodarki, którego obsługę zapewnia Ministerstwo Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP, adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-68477-29007-EFSHR-25. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz art. 49 uchwały Senatu RP z dnia 23 listopada 1990 r. Regulamin Senatu (tekst ujednolicony opracowany na podstawie Monitora Polskiego z 2024 r. poz. 10 ze zm.).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na oświadczenie senatorskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
    - organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
    - inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Finansów i Gospodarki (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na oświadczenie senatorskie.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
    - prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
    - prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
    - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Moniuszki 1A 00-014 Warszawa.